

Sota la mirada de la DEA

La celebèrrima policia nord-americana contra la droga, DEA, té delegacions arreu del planeta. En aquesta entrevista, dos dels agents especials de l'agència que operen des de la seu de Madrid analitzen la complexa situació del narcotràfic a l'estat espanyol.

L'oficina de la DEA (Drug Enforcement Administration) a Espanya ocupa un dels pisos més alts de l'ambaixada americana a Madrid. Arribar-hi no és gens fàcil. Cal superar controls severíssims dels *marines* encarregats de la seguretat de tota la delegació diplomàtica, obtenir una credencial especial, utilitzar un ascensor d'accés restringit i anar-hi acompanyat fins a la porta. A dins, taules amb ordinadors, faxos, telèfons pertot arreu i arxivadors amb doble cadenat de seguretat. Arxivadors i armaris plens de carpetes i dossiers de colors diferents i marcats amb el segell de "confidencial" o "secret".

Vista des de fora, no ho sembla, però aquesta oficina d'aspecte normal és el veritable centre operatiu on Sam Weild (cap de l'equip), José G. Aguilar i dos agents especials més segueixen, dia a dia, l'evolució del tràfic de drogues a la península ibèrica. Des d'aquí els oficials de la DEA controlen la informació que els arriba via satèl·lit, monitoritzen les comunicacions electròniques internacionals, analitzen els dossiers confidencials, recluten confidents i planifiquen operacions d'infiltració dins les organitzacions de narcotraficants més poderoses. Després la informació obtinguda per aquests espies antidroga serveix perquè la policia espanyola pugui actuar contra les xarxes de traficants. D'aquestes coses, emperò, no li agrada a Sam Weild parlar-ne en detall.

—*Senyor Weild, quin paper hi fa l'oficina de la DEA, en un país com Espanya?*

—De primer cal dir que els agents de la DEA som aquí com a invitats del país. En general, les nostres funcions a l'estranger depenen sempre del país on som, però la raó de la nostra presència és la convic-

ció que cap país no pot lluitar en solitari contra les organitzacions de narcotraficants. El fet de mantenir personal en tota una colla d'oficines escampades pel món demostra el nostre desig de col·laborar en aquesta lluita. La DEA potser té més personal a l'estranger lluitant contra la fabricació i la distribució de drogues que no pas els altres països, però en realitat no som sols en aquesta tasca. A Espanya el que fem, bàsicament, és col·laborar amb les forces de seguretat,

principalment amb el Cos Superior de Policia, ajudant-los en allò que ens demanen.

—*Podria precisar una mica més?*

—La nostra tasca principal és de canalitzar informació. Coordinem la informació sobre les xarxes de droga que ens arriba de les altres oficines de la DEA disseminades pel món i la facilitem a la policia i a les seves unitats antidroga. A vegades, gràcies a investigacions fetes aquí, apareixen dades que afecten alguns altres punts del món; en aquest cas, si Espanya no té cap oficial d'enllaç amb el país en qüestió, ens encarreguem de fer-hi arribar les dades i els deixem treballar des de les nostres oficines. D'aquesta manera el flux d'informació va en tots els sentits. És una forma molt especial de col·laborar. L'objectiu, això no obstant, és de facilitar la informació necessària perquè es pugui fer una bona investigació, i procurem que cada operació s'acabi amb deco-

missos i detencions. De la mateixa manera, a Catalunya també cooperem amb els Mossos d'Esquadra.

—*L'acció de la DEA es limita únicament a passar informació amunt i avall o també pot ser operativa?*

—A Espanya ens trobem força limitats en les nostres operacions. Les que hem fet són molt específiques i sempre en combinació amb el Cos Superior de Policia. Mai no actuem unilateralment, sinó sempre

"A grans trets, la situació de la droga a Espanya és greu, perquè hi puja el nivell d'importacions, però no és fatal. Encara hi ha llum al final del túnel. Als Estats Units, per exemple, la situació és pitjor."

MARC VILA

en paral·lel amb els agents espanyols; d'aquesta manera no tenim maldecaps. Si operéssim al marge, sabem perfectament que hi hauria friccions. Ho tenim molt estudiat. Actuant així podem viure i treballar d'una manera molt més tranquil·la. Però no podem parlar d'operacions concretes, perquè això és "informació sensible". A més, tant el que fem ara com el que hem fet abans, en molts casos encara no s'ha acabat. No se'n pot dir res.

—*Quin percentatge d'informació ha facilitat la DEA en les últimes grans operacions antidroga?*

—Això és molt complicat. No totes les operacions especials que fa la policia espanyola són fruit de la nostra col·laboració; ells tenen les seves línies d'investigació pròpies i també mantenen relacions de cooperació amb els altres països. Però, globalment, l'ajuda de la DEA en els últims èxits de la policia espanyola en la lluita contra la droga deu ser d'un 30%. L'oficina de la DEA a Madrid es va obrir al final dels anys 60, i durant un temps els agents antinarcòtics americans van tenir, fins i tot, una petita delegació al consolat de Barcelona. Després la van tancar i ara encara continua sobre la taula la possibilitat de tornar-la a obrir.

Quan vaig arribar aquí, a l'agost del 96, la situació d'Espanya quant a droga era similar a la de Florida dels anys 80. Aquest país és ple de colombians i alguns són coneguts com uns grans traficants de Cali, de Medellín... Això és una mena de paradís per a ells des del punt de vista del clima, de la cultura i de la llengua. A més, el país es troba en ple ascens econòmic i tenim llocs com la Costa Brava o la Costa del

Sol, zones turístiques amb molt de moviment, on és fàcil de moure's sense ser-hi reconegut i fins i tot de camuflar-s'hi la mar de bé. Durant l'any 1996 les forces de seguretat espanyoles van capturar un total de tretze tones de cocaïna. Però fins a la tardor del 1997 n'han capturades més de vint. Aquest és un exemple de la situació. Espanya, a més de l'idioma, té molts avantatges per als narcos llatinoamericans.

—*Per això es considera la principal porta d'entrada del tràfic de cocaïna a Europa, oi?*

—Certament. A més de la qüestió de la llengua, la situació geogràfica és privilegiada. Els vaixells que vénen carregats de cocaïna del Perú, Bolívia o Colòmbia, via Cap Verd o les Canàries, sempre poden arribar fàcilment per la costa Atlàntica. Els aeroports de Madrid i Barcelona són importants perquè mantenen multitud de línies directes amb Llatinoamèrica. I en aquest moment Portugal també és una bona via de penetració. El mes de setembre la guàrdia civil va capturar 4.800 quilos de cocaïna a Astúries i els portuguesos, pel seu costat, en van confiscar 1.800 quilos al nord del seu país. En un altra operació feta al sud d'Espanya, els agents de la guàrdia civil també van capturar 1.800 quilos de coca... I el cos de policia n'ha confiscats molts carregaments enguany. Tots fan bona feina.

—*Quina anàlisi fa la DEA de la situació de la droga a Espanya?*

—A grans trets, la situació és greu, perquè hi puja el nivell d'importacions, però no és fatal. Al final del túnel encara hi ha una llum. Als Estats Units, per exemple, és pitjor. Som el primer importador de co-

Sam Weid és el cap dels efectius de l'agència americana contra la droga destinats a l'estat espanyol. El seu principal objectiu és canalitzar informació.

Del crack a la CIA

En la vida de la DEA hi ha grans èxits, però també moltes zones de penombra. Sobretot quan es relaciona el nom d'aquesta agència amb la CIA, el gran cenacle de l'espionatge americà, i es construeix un triangle amb els interessos de política exterior nord-americana. Una de les més sorolloses controvèrsies sobre el tema la va despertar en 1996 el diari ianqui *San José Mercury News*. En una sèrie de reportatges, el periodista Gary Webb construïa una història d'horror que començava amb la venda de cocaïna del traficant nicaragüenc Juan Norwin a un altre compatriota, Óscar Danilo. Aquest revenia el "material" (poc pur) a un tal Ricky Donnel Ross, traficant de Los Angeles que havia instal·lat *cuines* de transformació de crack (habitacles per a coure'l a partir de la coca) en el barri negre de South Central. El crack es comercialitzava després al carrer a través de dues violentes bandes de guerrers suburbans. Era en principi, una habitual operació en cascada.

Però Gary Webb indicava que Óscar Danilo lliurava part dels guanys de la seua revenda de droga a Enrique Bermúdez, comandant en cap del principal grupuscle de la Contra antisandinista de Nicaragua. Segons recull l'informe de 1996 de l'Observatori Geopolític de les Drogues, Danilo és actualment agent de la DEA. Finalment, noves investigacions dels diaris *Washington Post*, *Los Angeles Times* i *New York Times* coincidiren a dir que Webb havia exagerat la seua història. Fins i tot el cap de redacció del *San José Mercury News* va demanar excuses el maig del 97, reconeixent que el seu periodista havia sobreestimat la importància dels vincles entre la CIA i la Contra... només en el relat de l'explosió del crack. No obstant això, la polèmica i les disculpes reforçaren l'opinió que un solatge brut s'ocultava en un bassal on bullien els lligams entre la CIA i la Contra (provats fins i tot pel senat dels Estats Units). Unes connexions empastifades amb cocaïna *tocada* per un membre de la DEA. Per altra banda, durant tota la seua època delictiva, el traficant de crack Ricky Donnel Ross no va intuir la seua contribució a la lluita anticomunista dels Estats Units. **J. M. O.**

José G. Aguilar és un dels agents que treballa amb Sam Weild a l'oficina madrilenya de la DEA. Aquests operatius es coordinen amb la policia espanyola.

caïna del món i el principal productor de marihuana d'ús domèstic. Al nostre país es consumeixen tot de productes il·lícits. Tenim dificultats per totes bandes... Per això el que pretenem amb la nostra feina és de facilitar l'assistència necessària a Espanya per evitar que arribi al mateix punt que nosaltres. Espanya és encara un país novell en aquest camp i té moltes possibilitats de redreçar la situació. Un gran avantatge, aquí, és el control de les armes personals, que és molt rigorós. Això és una gran ajuda en la lluita contra els narcotraficants. Una ajuda que nosaltres no tenim.

—*Com ha anat l'evolució del mercat interior de la droga aquests últims anys?*

—A Espanya com més va més persones hi ha que consumeixen cocaïna. La corba d'aquesta droga s'ha disparat amunt. I ja comença a percebre's un problema amb l'èxtasi. És una droga molt barata i que s'ha fet molt popular entre la gent jove aquests últims temps, com ho va ser l' LSD durant la dècada dels seixanta. Els joves també fumen haixix i tenim molts addictes a l'heroïna, però el nivell aquí es manté estable. Per nosaltres, el problema principal és la cocaïna. És el producte que dona més diners als traficants. A més, els colombians de Cali o de Medellín que envien coca als Estats Units són els mateixos que n'envien a Espanya. Per això podem lluitar ple-gats contra ells.

—*Vist aquest panorama, creu de veritat que es pot reduir eficaçment el tràfic de drogues?*

—Vol una resposta sincera? Per nosaltres la tasca policíaca és necessària, però el secret està sobretot en l'educació del jovent. Sense una bona tasca educativa no hi haurà res a fer.

Xavier Vinader